

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

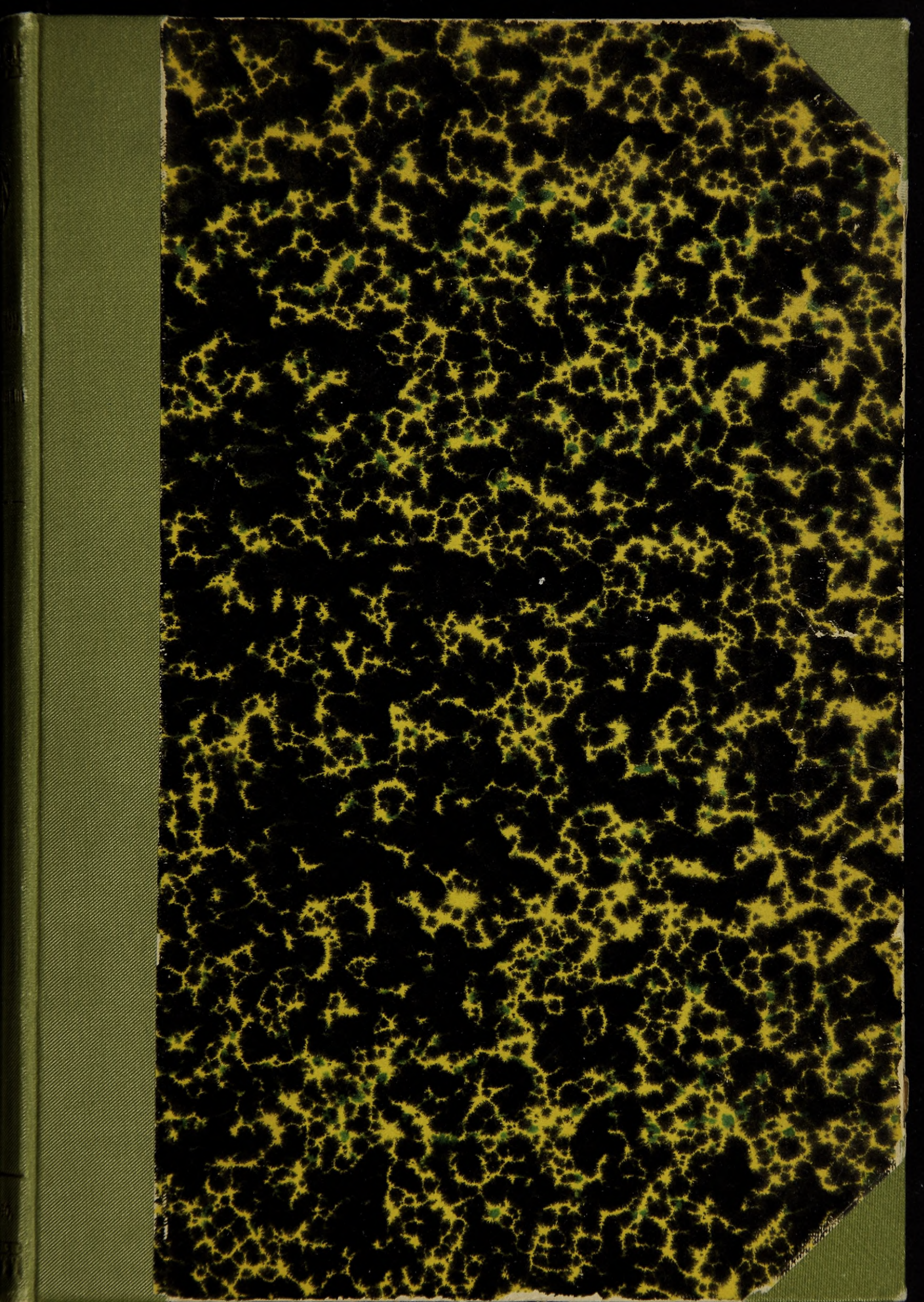
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

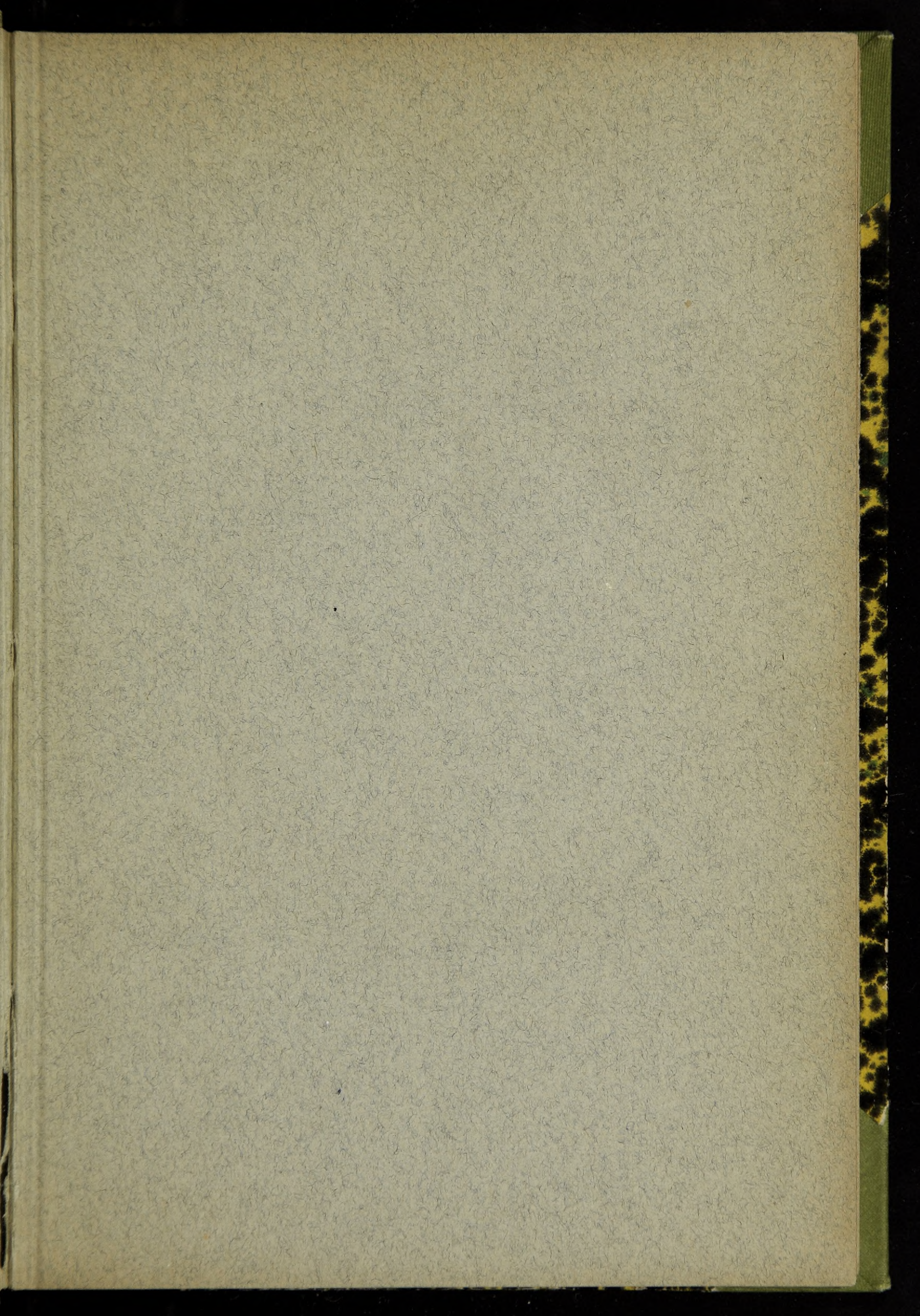

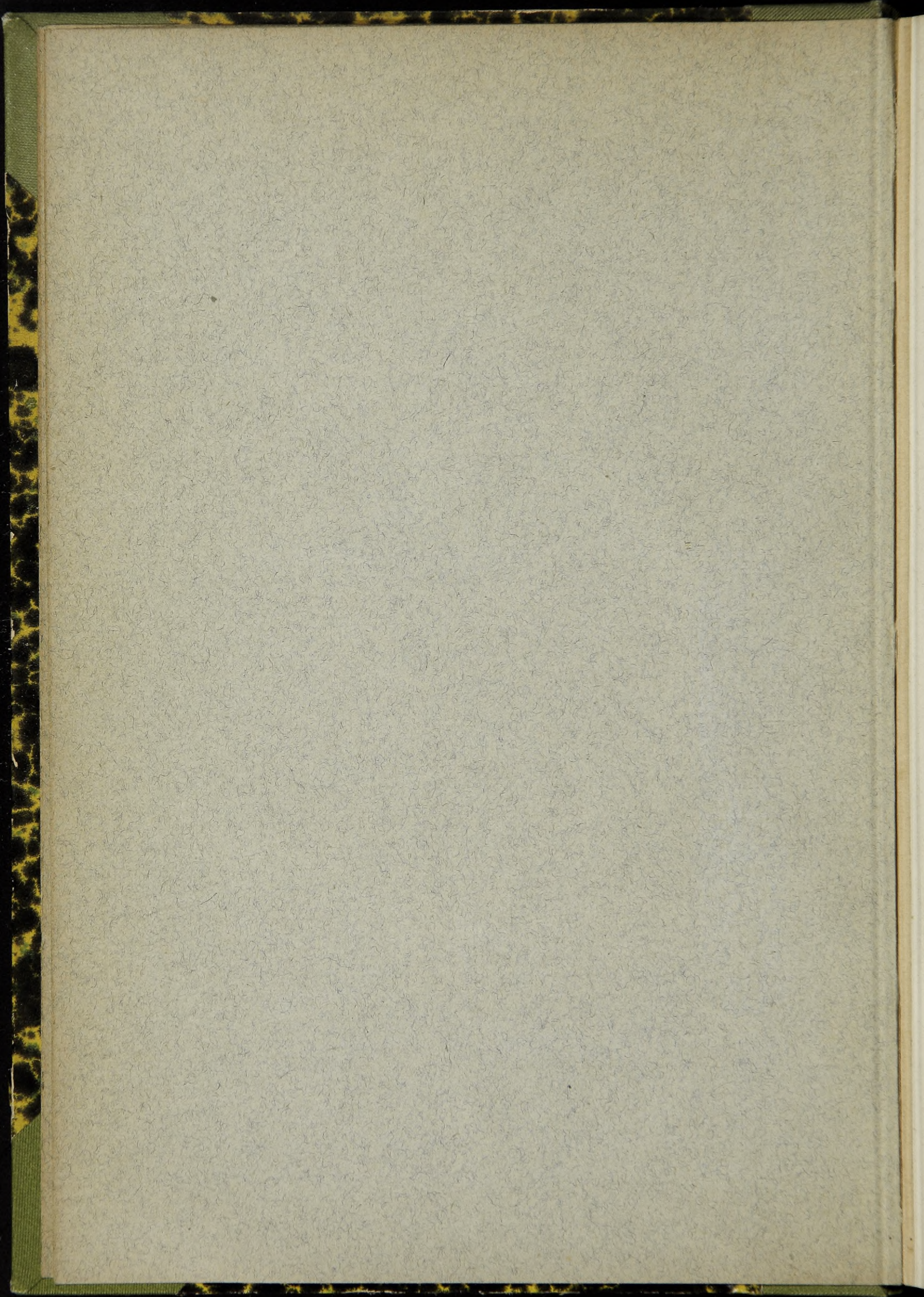
UPPSALA
UNIVERSITET

Vitt.

Lu.

CHRYSANTHEMUM

SÅNGER OCH DIKTER

AF

DANIEL FALLSTRÖM.

9^a Samlingen

STOCKHOLM

Z. HÆGGSTRÖMS FÖRLAGSEXPEDITION.

Pris: häft. 2 kr. 25 öre.

MURRAY HILL

CHRYSANTHEMUM

DIKTER OCH SÅNGER

AF

DANIEL FALLSTRÖM.

ANDRA SAMLINGEN.

STOCKHOLM

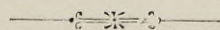
Z. HÆGGSTRÖMS FÖRLAGSEXPEDITION.

IVAR HÆGGSTRÖMS BOKTRYCKERI

1890.

INNEHÅLL.

	Sid.		Sid.
Hvad det var synd!.....	1	Flyg, svarta svan!... ..	83
Kaj	4	Chapeau Boulanger	85
Ljusa aftonskyar	12	Ode till April.....	90
I uppforsbacken	14	Kungens syn	93
Forsvik	16	Sigrun	97
Snö	18	En vintersaga.....	108
Francine	21	Glömskans slott.....	111
Vid vaggan	28	Serenad	114
Lyx	32	Eskaderstämming	116
Vintern efterlyses!	34	Prolog vid Örebro teaters invigning den 28 Nov. 1889.....	118
Marmorhjärta	37	Svensk idyll	124
Midsommarvaka	43	Den femte Maj	127
Gyllne kalfvens kapell	46	Två sånger	130
Och rosor blomma	54	Vår	133
Gustaf Adolfs soldat	56	Det snöar öfver de döda... ..	134
Karin.....	61	För öppna fönster.....	136
Sol och grönska	63	Tystnad	138
Fiolsträngen	66		
Giovanni	68		

Hvad det var synd!

På hundraårsdagen af Byrons födelse.

Det var en tid, då gamla Europa
pånyttfödt syntes bli ännu en gång:
man hörde folken högt på frihet ropa,
och frihet vingar gaf åt skaldens sång.
Oppositionens starka stormar foro
att bryta våldets mörka nästen ned;
vi voro eldade, vi starka voro —
hvad det hvar synd, att icke då man stred!

Nu tiga rösterna. Ej längre hör man
 de klagoskri, som stegrade vår harm:
 med slutna läppar under oket dör man —
 en suck ger eko blott i folkets barm.
 En suck blott! O, hvar fins väl raseriet,
 det vilda hatet, som slog bödeln ned,
 som ropade till storms mot tyranniet? —
 Hvad det var synd, att icke *då* man stred!

Den frihetsflägt, som fylde våra lungor,
 har kväfts så småningom till slägtets skam.
 Med guld och våld man tyglat männens tungor,
 och *sanning* tala de ej längre fram.
 Se, reaktionens dystra skugga skrider
 fram mellan slafvars ödmjukt tysta led,
 blott öfver ett par bleka läppar glider:
 hvad det var synd, att icke *då* man stred!

Hvad det var synd! Nu triumferar prästen,
förnuftets gudom höljer sig i sorg,
och mörkret breder sig från nödens nästen
till marmortrapporna i herskarns borg.
Men när det hvilar nattungt öfver världen,
en gnista ljungar ifrån himlen ned —
låt den ej slockna, dragen manligt svärden:
det vore synd, om icke *då* man stred!

22 jan. 1888.

Kaj.

i sutto inne i moln af rök —
den låg kring hjässan liksom en gloria —
då föreslog vännen-artisten Hök
att hvar och en skulle berätta en historia.
Det var trist att sitta där på kafét
i septemberkvällens skymning, den tunga,
och läppja tysta på toddyn eller tét,
när man satt, artistfolk, tillsammans i klunga.

Nej, en historia, hurdan den var,
glad eller sorgsen, det kvittade lika —
bara gå på, om det brast eller bar,
fans någon upplagd blott att predika!
Det skulle lottas, och lotten drog
tidningsskrifvaren Kaj, en lång en,
som för hvart enda bloss han tog
rökte en cigarett åt gången.

Kaj var en ganska sällsynt gäst
på Operakafét, där man träffade samman,
knogade styft, höll sig borta mest
från muntra lag och stojande gamman.
Till lif och själ var han radikal,
och alltid fans han i första ledet,
när det gälde i tidningsspalt eller tal
att slå reaktionens män ur brädet.

Han hatade grundligt all poesi:
hvad gagnar den till — han sporde — i världen?
Vi göda för mycket vår fantasi
och tänka för litet — voilà flärden!
Och dock man sade, att en gång Kaj
strött pengar omkring sig i långa banor
och lagt så gladligen ut på svaj
och följt i ungdomen nöjets fanor.

Vi mindes nog alla en snobbig fyr
i derbyhandskar och storm på nacken,
som hade med cirkusdamer bestyr
och åt på Grand eller Hasselbacken.
Då skref han vers i Heines manér —
blaseradt-satiriskt, men känsligt äfven
och såg föraktligt på packet ner,
på arbetsblusen och grofva näfven.

Om somrarna stack han i väg ett tag
till förnämt Trouville eller Baden-Baden —
om vintrarna satt han i glada lag
i Rydbergs fönster och såg på paraden.
Han lefde med ett ord en dandys lif —
på hvad — det visste ingen så noga —
han gick till nöjen och tidsfördrif,
när andra gingo till sitt att knoga.

Men så en höst sade han god dag
åt hela det lif, han dittills lefvat,
gick in i pressen, tog säkra tag,
och sedan dess har han stridt och sträfvat.
Hans dikter hamnat i elden nu,
hans penna kämpar för arbetsklassen,
med dem han föraktat är han du,
se'n han på dörrn kastat dandystassen.

Nu satt han ibland oss mörk och blek,
i djupa tankar och tyst som muren,
tills Hök med sin tordönsstämma skrek:
historien, Kaj, din är turen!

Då såg han långsamt mot talarn upp —
en präktig, manlig blick i mitt tycke:
välan då, gubbar i slutna trupp,
ur mitt eget lif ett lösryckt stycke!

— Den hade kommit till sist den dag,
då jag var grundligt trött på det hela,
allra mest trött på mitt eget jag,
led vid att längre dricka och spela.
Myntet var slut — det lilla jag haft —
det hade smält som frost för solen,
och borta var arbetshåg och kraft —
strängarne brustna på själsfiolen.

Mot mig grinade armod och nöd —
i tankarna såg jag ett långt elände:
blankslitna kläder och smått om bröd
och skammens rodnad, som kinden brände.
Då var det bättre bjuda godnatt,
gå, innan festen ännu var ändad,
dö vid ekot af klingande skratt,
somna, af lifvets skönhet förbländad . . .

Revolvern var laddad, allting klart,
biljetten löst för den sista färden —
en spetsig kula sände mig snart
från denna öfver till andra världen.
Jag satt vid mitt skrifbord, genomgick
papper och bref, som jag sedan brände,
då plötsligt i hand en bok jag fick —
jag öppnade den och stilen kände.

Det var mammas stil, liten och fin,
men öppen och ärlig som mor i lifvet —
i tankarna såg jag än hennes min
vid försöken att få det prydligt skrifvet.
Och här i boken jag återfann
den inkomst och utgift hon en gång hade,
och medan timma på timma svann
så mångt och mycket siffrorna sade.

Min mor, hur du hade trälät, du,
och suttit uppe så många nätter
långt fram emot klockan ett och tu
och sytt till balerna toaletter!
Och hvarje krona du öfrig fick,
hvar liten slant som du kunde spara
till banken följd af en önskan gick —
o, må det blifva till nytta bara!

Men hvad du samlade genom flit
 på nöjets altare ut jag tömde
 och ödelade så, bit för bit,
 den vackra dröm, som en gång du drömde.
 O, om jag hade dig hos mig nu,
 på knä för dig då jag skulle ligga,
 och jag som syndat så mycket ju
 af dig förlåtelse ville tigga . . .

* * *

Vi sutto tysta ett ögonblick,
 och ingen sade ett ord i laget;
 det var som någonting bortglömdt fick
 inom våra hjärtan öfvertaget.
 En gammal kvinna med snöhvitt hår
 och hjärtevarm och trogen som ingen
 stod fram från vår lefnads förflutna år,
 och därför blef det så tyst i ringen.

Sept. 1888.

Ljusa aftonskyar.

Ljusa aftonskyar, sägen, hvart I gån?
Långsamt bort I sväfven,
medan sakta säfven
vaggar sländan på de gyllne strån.

O, när kvällen skymmer, natten faller på,
ofvan jord I brinnen
liksom skära minnen —
ljusa aftonskyar, o, hvi flyn I då?

Fins där långt i fjärran något bättre land,
dit I stilla dragen?

Aftonskyar, tagen

mig på tysta vingar bort i kvällsolsbrand!

1889.

I uppförsbacken.

on var så blond och så späd och fin
och mjuk som skinnet på bäfverkragen,
och, fastän rädd, höll hon dock god min,
när fram vi flögo igenom hagen.

Och björk och fur sände snöstoff ned
som pärleglitter i solens strålar,
och flink var kälken på stålblank med,
och raskt det gick utan kusk och fålar.

Ej ord hon sade, hon ögat slöt,
 höll muffen tryckt emot rosenmunnen,
 och bäst hon drömde, och bäst jag njöt —
 till backens slut var vår kälke hunnen.

Och nu på nytt emot krönet opp,
 där snön låg hvit öfver berg och backar! —
 Nog gick det nedför som i galopp,
 men att dra uppföre — jo, jag tackar!

Nu hennes hand bredvid min tog tag —
 visst var den liten i yllevanten,
 men hur det lättade kände jag,
 när just vi voro i värsta branten.

Och när hon såg på mig, jag förnam,
 hur styrkan växte i muskler unga,
 och upp det bar, förbi stam vid stam —
 det nära var, att jag börjat sjunga!

Forsvik.

(Göta Kanal.)

ur skildra denna underbara stämning? . . .

I yppigt löfverk junisolen dör,
och där vi glida på kanalens vatten
från strandens pilar fågelsång du hör.

Ett hus där skymtar, liksom gömdt för världen,
man tycker sorgen aldrig dit skall nå,
man tror det sluta inom sig en lycka,
en stilla lycka, delad blott af två.

Vid pianinot inne i salongen
visst ungmor drömmer; hvita handen far
i veka takter öfver elfenbenet:
musiken färg af kvällens stämning tar.

Och där du står mot gallerverket lutad
och ifrån däcked in i skogen ser,
rörddt blir ditt hjärta och din tanke glöder
i varma färger, medan sol går ner.

1889.

Snö.

Nu fryser jorden, mörk och grå,
och väntar att sin kappa få —
en kappa, vit som hermelin
och mjuk och fin.

Och lätt och tyst, som älfvors dans
i sommarljumma natters glans,
de hvita flingor sväfva ned
på allfarled.

De snöa öfver skog och fält —
snart granen blir ett bländhvitt tält,
som skänker ekorn vinterro
i mossklädt bo.

De snöa ned ur blygrå sky
och fladdra öfver stad och by
så lekfullt som ett fjärilspar
i junidar.

När dagen varit tung och lång
vid aftonklockans milda sång
de gå som hvita sändebud
från fridens gud.

Men där du vid ditt fönster står —
så varmt sken solen där i går —
du tycker dig se sommarn dö
i vintersnö.

Och ljufva minnens vackra krans
då bäddas under drifvans glans,
och ljusa nätters svärmeri —
förbi . . . förbi!

1890.

Francine.

on sjöng på studentkaféet,
den vackra, mörka Francine,
och hjärtan sattes i lågor
som af ett skummande vin.

Där stod hon i tobaksröken
och sjöng, kväll efter kväll,
som gevärsskott hördes applåden
vid boulevard S:t Michel.

Francine — hon var känd af alla
i hela quartier Latin —
den smidigt mjuka figuren,
profilen à la Grévin.

De svarta ögonen sedan —
hur kunde de flamma och le,
men såg du för djupt uti dem,
ve då ditt hjärta — ve!

Och sjöng Francine Marseljäsen
med eld i ögonens klot,
med krampaktigt knutna händer
och framsträckt, högvristad fot, —

då skulle du stormat skansar,
vräkt batterier omkull
och blödt ditt rödaste hjärtblod
för den kränkta frihetens skull. — —

Så var hon! Helt visst vid vaggan
en huldrik fé hade stått
och gifvit flickan den gnista,
som fås ifrån himlen blott.

* * *

Den unga sångerskans rykte
gick ut öfver hela Paris,
och smickret stämde sin lyra
att sjunga skönhetens pris.

I Champs Elysées Eldorado
sin nästa triumf hon vann —
och snart i Boulognerskogen
hon körde sitt eget spann.

Så blef hon kvinnan på modet,
och furstar för fötterna såg,
och vaggades, lent och varligt,
i solsken på nöjets våg.

Hon glömde studentkaféet,
som hyllat henne en gång —
hon glömde det glada skrattet,
hon glömde frihetens sång . . .

* * *

Så ramlade kejsardömet
vid preussarnes säkra skott:
Sedan som en dödssuck följde
det blodiga Gravelotte.

Då ljud ifrån gamla dagar
för Francine en välbekant sång,
den hviskade i budoaren
helt tyst till henne: »*Allons . . .*»

Hon mindes studenternas jubel,
såg deras flammande blick —
välan, om hon sjöng Marseljäsen,
när man mot preussarne gick!

Om än hennes röst ägde tonfall
att sätta hjärtan i brand —
välan, hon sjöng Marseljäsen
för sitt blödande fädernesland!

* * *

Granaternas skärfvor sprängde
mobilgardisternas led,
och man efter man sjönk blodig
på frostiga marken ned.

Mont Valériens kanoner
förgäfves sände sitt järn
mot tyskarnes mörka kolonner
från sina skyhöga värn.

Som rasande lejon de stredo,
krutsvärtade, seniga, små,
de unga, franska soldater,
som lydde under Ducrot.

Förgäfves tårar de fälde
af svidande sorg och skam —
preussarnes linier ryckte
långsamt, men säkert fram.

Då, midt i slagtingens vimmel,
plötsligt en stämma klang —
de vikande trupperna stanna
vid orden: »*Allons enfants . . .*»

De stanna, nej, framåt de störta
i hejdlös, svindlande fart,
och öfver gevärsskotten ljuder
sången eldigt och klart.

Tillbaka preussarne kastas —
ett andrum världsstaden får —
och segern kröner för stunden
en trasad fransk trikolor.

Men ännu förtäljer parisarn
med hänförd, lågande min
om den som sjöng Marseljäsen —
den vackra, mörka Francine.

Vid vaggan.

Uspetsar bäddad, under sidentak
den lille sofver i sitt korggemak.

Och mamma stilla står bredvid och drömmer
och hela världen för sin älskling glömmer.

Två år tillbaka hennes tankar gå —
hur litet kände hon till lifvet då!

Nu först hon vet, hvad kärleken vill säga :
ej njuta blott, men lida för att äga.

Förr tog hon lifvet tanklöst, utan sans,
på rosor var det hela blott en dans.
Och balens brokiga och glada vimmel
Waldteufel gjorde med en vals till himmel.

Så blef hon kär — ett härligt svärmeri
med många kyssar, intet allvar i.
Förlofning, bröllop — praktfulla buketter,
en weddingtrip och nya toaletter.

Så, hemma, lifvet tog sin gilla gång —
hvar enda afton i en ny salong.
Man glömde nästan, att det fans i världen
en vrå, som kallades den egna härden.

Först i kupén, när soarén var slut,
på tu man hand man möttes en minut.
»En magnifik supé och sherryn sedan!»
Han fick ej något svar: hon halfsof redan.

Hon var hans hustru, han var hennes man --
för främmande de glömde bort hvarann.
Och nära var att lyckans fé, den blida,
för alltid vikit bort från deras sida.

Och nu det är som onda drömmar flytt,
som öfver lifvet högre dager grytt.
I barnaögon, strålande och klara,
hon läser tusen saker, underbara.

Nu hennes lif till sist har fått ett mål,
och hjärtat ödmjukhet och viljan stål;
den lille hennes blick med ens förstorat,
och hoppet återskänkt, som hon förlorat.

Till festligt upplyst sal, där dansen går —
dit mera icke hennes längtan står.
Här i den tysta, trefna lilla kammar,
där skymningsbrasan gladt i kvällen flammar —

här framför vaggan kan du henne se,
här lyckan bor, här sofver ju bébé,
och ofta nog på dörr'n syns någon glänta
och tvenne trogna armar hustrun vänta . . .

Lyx.

Vid tjugo år i svärmeriets dar
hvad det gick lätt att blifva eld och lågor:
man grubblade ej öfver tidens frågor,
som Alexander knuten af man skar.

Man ville reformera — alla, allt —
det skulle gå med glans; det gamla talet:
»man har försökt det förr» — det var för galet —
en gödde sig ännu, en annan svalt.

Nej, *jämlikhet*, se där den lösen då
 man skref i spärrad stil på sina fanor. —
 Hur många blefvo trogna sina anor,
 hvem slog till sist det slag, han lofvat slå?

Få voro de. Och den, som slog sitt slag,
 den, som ej svek de gamla idealen,
 den ansåg man för vetlös eller galen,
 se'n själfviskheten blifvit allas lag.

Att skräna gjordes till en dyrbar pligt,
 när man var ung och kände blodet svalla.
 Att tiga sedan blef en lag för alla,
 när man fått räntor, ordensband och gikt.

Den, som det minsta att förlora har,
 han kännes icke längre vid kamraten. —
 Den, som ej eger hus, ej tjänar staten,
 som lyx behåller idealen kvar.

1868.

Vintern efterlyses!

Hördömda vinter, det är synd och skam
att öfvergifva gamla svenska jorden,
ty på det sättet, som du nu far fram
är du en parodi på vinter vorden.

Hvar är din frost och isens blåa glans
och hvita flingors skimrande baletter?
Förr på min ruta helt artistiskt spans
af dina händer vackra isbuketter!

Nu regnet evigt emot rutan slår,
och gatan forsar uti strida strömmar,
och stormen som om hösten köra får
fram öfver taken jämt med lösa tömmar.

Har du då ej försyn för gammal sed,
vill nu du herska efter nya lagar? —
då packa fort din influenza ned
och drag i frid, hvart katten du behagar!

Vi vilja gubben Vinter ha igen,
som kom i vargskinnspäls och björnskinnsstöflar —
visst var han bister nog, vår gamle vän,
men kär han var oss utaf tusan böflar!

Han gaf oss slädpartier, skridskois
och gjorde lynnet friskt som vinterdagen —
det sved i skinnet på ett treffligt vis,
men lilla supen sved så godt i magen.

Nej, käre gubbe, kom i herrans namn
och skaka snöfäll'n öfver nordens riken —
hvar enda »kotte» skall ta' dig i famn —
vi sakna dig som Björnson republikan.

Jan. 1890.

Marmorhjärta.

on lefde högt den vackra unga frun,
såg i sin villa badsäsongens grädde;
i vagn hon gungade på ejderdun,
och sofgemaket hon med siden klädde.

Ett präktigt sofgemak, där blicken föll
på lyxartiklar ifrån kontinenten,
och sängomhänget, väfdt i orienten,
en liten amorin med pilen höll.

Framför venetianska spegelglas
hon bytte toaletter da'n i ända,
men också lyckades hon männen blända
klädd uti atlas, sammet eller gas.

Det hennes nöje var att med en blick,
än ljuft förförisk, lofvande ett eden,
än gåtfull, som en sfinx vid ökenleden,
se hur en man för fötterna hon fick.

Och så — så slank hon undan som en ål
och svepte in sig i sin Isisslöja,
rädd att sin skönhet för en dödlig röja; —
att väcka längtan blott var hennes mål.

Och lifvet tog hon som en lustig fest,
vid hvilken vin och rosor skulle glöda,
och ostron brytas, och champagnen flöda,
och glömskan sitta såsom hedersgäst.

Men under dessa glada sommardar
sin man likväl ej alldeles hon glömde —
nej, hvarje litet bref som kärna gömde:
»nu, grisen min, fins ej ett öre kvar!»

Och pengar kommo, pengar östes ut
så hufvudlöst, som blott en kvinna kan det.
Hon med en axelryckning äfven fann det —
och skref igen, när kassan tagit slut.

En dag i juli kom likväl ett bref,
som sade henne, »att det kunde hända,
att firman stupade, gick öfver ända . . .»
Här brefvet hon nervöst i bitar ref.

Det var då slut, det var då redan slut!
En ed hon stötte ut för första gången: —
slut, snöpligt slut i midten af säsongen,
se'n festen knappast varat en minut.

»Hans ställning rubbad!» Fattighjon till sist!
Man skulle sälja hennes guld och spetsar;
de skulle stötas ut ur fina kretsar
och kanske gå till mötes nöd och brist!

Hon hade gift sig — icke för att gå
som offerlam vid mannens högra sida;
hon föddes för att njuta, ej att lida:
hon var och ville vara Fågel Blå.

Och bindas nu! — Hon framför spegeln stod
och mönstrade sin bild i glasets skifva.
Hon hviskade: en man nog skulle gifva
blott för en kyss, ett famntag, lif och blod.

Hon öppnade sin morgonrock och såg
det fina, hvita, sammetslena skinnet,
som gick i mjuka vågor under linnet,
där barmen svällande, jungfrulig låg.

Af stolthet häfdes den, och blicken smög
sig längs med kroppens linjer, kvinligt veka,
och öfver hennes drag, vällustigt bleka,
en brännhet rodnad vid den synen flög.

Hon träla kanske för ett stycke bröd,
hon, som var skapt för lyckans ljusa höjder!
Väl stängde ödet dörrn för lifvets fröjder,
men med sin skönhet trots hon ödet bjöd.

Det lif hon kunde lefva, var blott det
hon under vintern fört i hufvudstaden —
ett härligt lif, så ljust som slottsfasaden,
när hofbal gifves af Hans Majestät.

Ut till det lifvet! Hon var skön och ung,
sin man, den stackarn, gaf hon nu på båten,
själf fick han solo spela klagolåten:
hon valde sig en annan hjärterkung.

Så gick hon lugn att kläda sig till bal
i dräkt af lilasfärgad silkessammet.

“Jag reser“ stod det blott i telegrammet,
hon sände mannen, “ställ ej till skandal!“

1887.

Midsommarvaka.

V i glida öfver den stilla fjärd
i slumrande juninatten,
en silfverfåra betecknar vår färd
på det vida, speglande vatten.

Hon sjunger sakta: Till Österland —
till Österland vill jag fara . . .
och klipporna borta på andra strand
med klingande ekon svara.

Hur tydligt jag nu den båtfärden ser,
när vi höllo vår midsommarvaka —
jag velat i glömska bädda den ner,
men drömmarne vända tillbaka.

De komma som ekot med ljufva namn
och hviska sin trolska musik i mitt öra —
då sluter jag henne på nytt i min famn,
som aldrig i lifvet jag mera får göra.

Du min ungdoms allra fagraste dröm —
du midsommarnattens strålande älfva,
vid minnet ännu af din kyss, så öm,
jag känner mitt hjärtas fibrer skälfva.

Du, min ungdomskärleks korta minut,
som inneslöt hela sommarens fågring,
när midsommarnattens vaka tog slut,
du svann med morgonens glöd som en hägring.

Du skapats af skymning, af blomdoft, af sång —
ett barn af den vårljusa, nordiska natten —
och min — min var du, när sakta en gång
jag gled vid en sång öfver speglande vatten.

Ditt namn, hvem du var — det ej tänker jag på —
din kyss vill jag minnas — det var, som helt sakta
en vinge mig vidrört af den Fågel Blå,
som diktens fjärrlägna ö säges vakta.

1890.

Gyllne kalfvens kapell.

Han bugande stod vid dörren
med bockfot och fiffig min —
jag kände junkern från *Faust* —
det var ju självaste Hin.

»Monsieur», han läspade artigt,
»tag rocken och hatten på,
och, om ni har lust, jag lofvar
ni riktigt muntert skall få.»

Vi smögo fram genom gator,
nu dränkta i senhöstnatt —
ur krokiga, trånga gränder
ljöd då och då sång och skratt.

Med vilda, galna historier
höll satan målron vid makt,
och så omsider vi kommo
till stadens finaste trakt.

»Hallå!» På en stålklädd ekport
slog nu den lede appell —
i guld stod ofvanför hvalfvet
»*Gyllne kalfvens kapell*».

Och ljudlöst på smorda gångjärn
nu porten öppnade sig,
och bockfotsmagnaten artigt
visade vägen för mig.

I vigvattenskärl vid dörren,
fylldt af skummande vin,
han doppade sina fingrar
och korsade sig, herr Hin.

Där inne i mystisk skymning
jag hufvud vid hufvud såg —
försänkt i extatisk andakt
hela församlingen låg.

På altaredukens sammet,
som syntes mig rödt som blod,
bland doftande tearosor
den gyllene kalfven stod.

Och präster i svarta skrudar
vid orgelns mäktiga ljud
de mässade framför bilden:
»vi hylla dig, världens gud».

Och rökelsekaren svängdes,
och hela församlingen sang:
»vi hylla dig, du, den ende,
som äger i världen klang!»

Jag gick några steg på gången —
vid Gud, jag kände igen,
när ögonen vants vid dunklet,
jag tror hvar eviga en!

Vid dagsljus på våra gator
jag såg dem ju alla dar,
fast minen då var en annan
än här den i natten var.

Nu blicken brann som i feber,
och hela gestalten skalf,
där knäböjd den låg i bänken
för världens gyllene kalf.

Och tungan stammade hänryckt:
»med kropp och själ är jag din,
fyll blott med mynt mina fickor,
gör plånboken tjock och stinn!»

Upp trädde i predikstolen
en präst med profetisk min —
»en teologie doktor!»
bakom mig sufflerade hin.

Och prästen talade:

I natt

jag talar, hvad jag tror, mot gamla vanan —
se, guldets är den enda trygga skatt,
som hjälper mänskan fram på vädjobanan.
Hvad batar Gud, om icke guld man har,
och Kristusmyten är ju blott en saga —
en smula idealism, som finnes kvar

och dömer oss att korset tåligt draga.
Nej, guld, du världen kring din axel hyälfver —
för dig den mäktige på tronen skälfver —
den armes åtrå är du, allas hopp,
och därför helga vi dig själ och kropp.
Hur stor du är! — blott tretti silfverstycken
var Jesus värd, Guds ende, dyre son —
han kunnat äga världens alla smycken
men dog på korset under hopens hån. —
Om än du tror och beder så du dignar,
men äger ej ett fattigt stycke bröd —
du dör midt upp i trones öfverflöd,
och fattigvården blott din död välsignar.
Om sönda'n måste jag för er predika
en religion, som icke själf jag tror —
i *guldet* endast saligheten bor
och lifvets mål det är att blifva rika. — —
I detta mystiskt sköna tempelhalf
oändlig tjusning breder sina vingar,

och kring vår gudom, världens gyllne kalf,
den höga hymnen liksom guldmynt klingar.

O, låt oss bedja! . . .

Gyllne gud, du underbara,
se i nåde till din skara,
knäböjd framför din gestalt! —
Frestelsen från oss må vika
blifva dessa galna lika,
som för andra offra allt.

Amen! . . . Amen!

Belåtet smilade satan:
»hvad har ni väl nu till svar —
säg, om ej i *mina* kyrkor
jag brinnande andakt har?

»Här finnes den gud, de dyrka,
den gud, som de drömma om,
och fjärran från Jesus Kristus
de gå, när han hviskar 'kom!'

»Och många af edra präster
hvar enda natt komma hit
att tjäna som Mammonsträlar
och läsa för oss en bit.

»Ja, är det inte för lustigt,
för innerligt lustigt, säg,
att hellre än törnestigar
så väljer man banad väg?»

1888.

Och rosor blomma . . .

Nog har du ofta mött en utsträckt hand.
en mager, skälvande från nödens land;
du stannat, tagit gifmildt upp en slant
och lämnat så barmhärtighet kontant.

Och väl du gjorde. Men det fins ändå
ett mera ädelt sätt att gifva på —
stig ned, stig ned, där nöd och armod rår,
och forska, forska i de skumma vrår!

Där fins så mycket, mera än du tror.
som, godt i grunden, höljdt i trasor gror,
då det du finner, gif det skydd och huld,
och rosor blomma kring det snöda guld.

Och rosor blomma . . . Guldet syndat nog:
i blod och tårar sin tribut det tog.
Må det till bot gå ut bland sorg och nöd:
åt frusna hjärtan sol, åt hungern bröd!

1888.

Gustaf Adolfs soldat.

När rhenska drufvan svallade
i böhmiska, gröna glas,
eller när kanonen kallade
med sin grofva brummande bas,

Då visade Stormhatt tänder,
då log han, nöjd med sin värld,
och bruna, seniga händer
grepo remmare eller svärd.

I älghudskyllret, det gula,
han sken mellan stånkor och fat
men stod, när det gälde en kula,
som ärlig svensk och soldat.

På Polens solbrända slätter,
på Sachsens gyllene fält,
mot polska och tyska lavetter
sin gång lika tryggt han stält.

Han rynkade ögonbrynen,
när hugget för nära kom,
men såg han en kvinna i synen,
han vände i språngmarsch om.

Där hemma, på torp i skogen,
där marken var täckt af ljung,
satt Greta, hans hustru, trogen
och bad för Stormhatt och kung.

Och båda han trohet svurit,
och löftet som karl han höll,
för båda han bördor burit,
för båda han stod och föll.

* * *

Gula regementet skyldrar
i kung Gustaf Adolfs här,
medan öfver Lützens slätter
vapenbud kanonen bär.

Dimman lyfter. Våra fanor
bredas ut i luftigt fång,
medan ur de svenska leden
tonar kungens egen sång.

»Framåt . . . framåt!» bjuder lösen.
»Gud med oss på denna dag!
Den som för er, tappra gossar,
den som för er, det är jag!»

På sin bruna häst han spränger
öfver grafven i galopp,
rider sorglöst oföfärad
emot Friedlands eldgap opp.

Allt i krutrök sammanblandas . . .

»Hästen utan herre är!»

Framåt, framåt svenskar, finnar,
fram med svärd och korsgevär!

Och novembersolen sjunker
i ett sorgedok af blod —
öfver liflöst slagfält gjuter
den sin sista stråleflod.

Och med blottadt hufvud söka
svenskarne sin konungs lik —
dämpadt, som en storm i fjärran,
segertrummornas musik.

Där! . . . bland hopar utaf döde
skymtar konungens gestalt, —
tigande, i namnlös smärta
hären återser sitt allt.

Men bredvid, i blodadt kyller,
som en trofast krigskamrat
hvilar, trygg liksom vid bågarn,
Stormhatt, konungens soldat.

1889.

Karin.

En halmhatt, höljd af hvita spetsar,
ett smidigt lif i sjömansblus,
en fin profil, två mörka ögon
mig lockade i sommarljus.

Det var du själf. Där jag på skansen
af kosterbåten ensam låg,
jag upp ur blekgrönt böljvall stiga
en fager liten häxa såg.

O, mycket då jag velat gifva,
blott drömmen tagit fast gestalt —
förkroppsligad jag velat hämta
dig upp ur skumstäinkt västersalt.

Och om besvärjelsen blott lyckats,
jag kosterbåtens segel spänt
till härlig långtur, ifrån hvilken
blott såsom *min* du återvändt.

Marstrand juni 1889.

Sol och grönska.

Fram med lätta sommarrocken,
hatten på, cigarr i mun —
drif med vårdagsljusa tankar
långsamt ut åt Djurgårdsbrunn!

Ser du, ser du, sippor nicka
öfver allt, där du går fram,
skogen står så fin och luftig,
än ej höljd af landsvägsdam.

Unga damer jämt du möter,
som från storstadslifvets flärd
gått att hämta grönt och blommor
djupt ur skogens tysta värld.

Balsäsongens granna dockor
knappast känner du igen:
glans har blicken, kinden rosor —
och hör, hur de skratta se'n!

Ekot svarar. Djupt därinne
bor ännu den store Pan —
»han är icke död, han lefver»
än till trots för hufvudsta'n.

Och han skrattar gamla skrattet
åt ett slägte, födt i bur,
hvilket föredrager staden
framför frihet och natur.

Men han ler också, den gamle,
ler så godt uti sitt skägg,
när en smula sol och grönska
narrar stadsbon utom vägg.

Fröjdas, gamle Pan, ditt välde
återtages hvarje vår —
du, natur, blir störste herskarn
än så länge världen står!

1888.

Fiolsträngen.

Jag fält mina rullgardiner
för brännande middagssol;
i huset midt öfver gatan
spelas en ostämd fiol.

Den suckar, klagar och kvider,
som led den af trötthet som jag
och längtade efter att drömma
i skogen en sommardag.

Helt plötsligt tystnar fiolen; —
jag hörde en sträng som sprang. —
Nu var det slut med den stackarn,
jag tänkte vid denna klang.

Nu gick kanske strängens ande
att bada i sommarljus,
att sjunga frihetens hymner
ur skogars och fjärdars brus . . .

1887.

Giovanni.

(Från drottning Kristinas dagar.)

Efter mången blodig slagtning,
mången storm mot tyska slott,
satt von Höknäbb i sitt Sörmland,
åt och drack och mådde godt.

Forne fänriken nu blifvit
trind och rund som ett fastage;
litet silfver äfven fallit
i hans yfviga mustasch.

Näsan hade fått en rodnad
som af lyckans soluppgång;
vinet flöt också i strömmar
under skratt och glam och sång.

Men om nappatag det gälde
med en raggig skogens kung,
då stod gubben lika säker,
som när han var smärt och ung.

Han var änkring, herr von Höknäbb,
men till tröst på gamla dar
ägde han — förutom bågarn —
dottern, som en pärla var.

Hvarje adelsman i landet
gick med älskog i sin håg,
när vid någon fest på Löfsta
han den fagra fröken såg.

Men galante adelsmän
fingo sucka utan hopp;
otämd som ett äkta fullblod
växte unga fröken opp.

Så en afton — julisolen
blödde öfver sund och vik,
medan trasten fylde skogen
med en underbar musik —

Så en afton kom till gården
för att husrum få och mat,
dammig och med svett i pannan,
vandrande en ung krabat.

Mörk han var, med svarta ögon,
drägten af en sällsam snitt,
men inunder sammetsströjan
lyste linnet rent och hvitt.

Giovanni hette gossen,
född i Rom, af Gud vet hvem,
ägde blott sin sköna ungdom
och de sunda sinnen fem.

»Donnerwetter! — Just ej mycket!» —
Höknäbb sade — »men, för hin,
gif den gynnarn rum för natten,
rådjursstek och ett stop vin!»

Giovanni smorde kråset;
vinet var af ädelt slag,
excellent var rådjurssteken —
flickan vacker som en dag.

Hvarför vända lyckan ryggen? —
Drottningen på Stockholms slott,
som från Roma honom kallat,
kunde vänta mycket godt.

Nästa morgon Giovanni
tog palett och penslar fram,
gick att syna släktporträtter,
svartnade af år och dam.

* * *

Medan harneskklädde herrar
stego fram ur färgers natt,
ofta vid artistens sida
Märta med sin sömnad satt.

Hennes eget språk, det kära,
fullt af klang och poesi,
Giovanni lärde tala,
fast med italienska i.

Men där orden honom feltes,
blicken talte tanken ut —
långa arbetstimmar flögo,
som de varit en minut.

Unga lefnadsglada hjärtan
funno så till sist hvarann,
och i fönsternischens skymning
ljuf den första kyssen brann.

* * *

Det blef ord och inga visor —
gubben rasade af harm,
slog sin näfve tungt i bordet,
svor som förr i stridens larm:

»Pest och död! — en sådan slyngel
påfven skickat mig från Rom
med en låda färg på ryggen
och en börs på fyrkar tom!

Vid min gamla ryttarstöfvel,
var din pensel nu ett svärd,
skulle det i morgon ringas,
pojke, till din jordafärd!»

Giovanni steg till fönstret.

»Ädle herre» — sade han —

»om jag innan årets utgång
Björnbo gård där borta vann,

Vann den blott med denna pensel,

som I skänken ert förakt,

finge *då* jag eder dotter?» — —

»Ordet, junker, vare sagdt!

Kunnen I med penseln vinna

gods och guld, som jag med svärd,

då är penseln värjans like,

då är Märta eder värd!»

Giovannis ögon lyste —

hvarje nerv blef energi.

Venus' segertåg i färger

redan såg hans fantasi.

* * *

Det var glada arbetsdagar,
fart och lust och färg och sång;
hela lifvet honom syntes
som en vacker soluppgång.

Venus med det gyllne håret —
Märtas drag gudinnan bar —
snart sprang fram i varma färger,
skön som i antikens dar.

Till hans atelier kom hofvet,
Pimentelli, Stjernhjelm, Tott,
för att stanna framför duken
uti stum beundran blott.

Höstsolsmättad dager fann den
utställd i ett slottsgemak —
kritiskt framför taflan dröjde
drottning Kerstin, stolt och rak.

Rundt om stodo hofvets herrar,
sändebud från Rom, Paris —
lärd latin och sirlig franska
stämdes upp till mästarns pris.

Drottningen i ryttarstöflar,
riddrägt, plymagerad hatt,
vände sig till Giovanni,
log mot honom mildt och gladt:

»Ah, c'est bon! . . . oui, mon maître,
la déesse est très jolie!»

Giovanni djupt sig böjde.

»Et le prix, mon cher ami?»

Priset? Han var högt betalad,
om den finge stanna blott
hos en skön och snillrik drottning
i ett rum på Stockholms slott.

Han var vacker, som han stod där
i sin svarta sammetsdrägt;
med gud Mars, på duken fästad,
syntes konstnärn vara slägt.

Och Kristinas vasaögon
hvilade med välbehag
på artisten, medan kinden
färgades af rodnad svag.

»Tack, min herre, var försäkrad
om vår ynnest och vår nåd!» —
Och ur slottsgemaket skred hon,
följd af sändebud och råd.

* * *

Mörka dagar, vinterkyla
rådde nu i Svealand;
furan snötyngd stod i skogen,
isen blånade vid strand.

Så kom julen. Sädeskärfvar
höjde sig från ladutak;
tiggarn fögnades, och folket
skötte flitigt brygd och bak.

Herr von Höknäbb, svept i räfskinn,
satt bekvämt i karmad stol,
skenet ifrån brasan bröt sig
i hans vin som sommarsol.

Medan julbord nu i salen
dukades af Märtas hand,
gubben efter djupa klunkar,
stod på nytt vid Oderns strand.

Åter sporrade han fuxen,
ryckte an som nordanstorm
mot kroater och valloner
i sin gula uniform.

Då i gamla gråa ögon
brann en gnista af den eld,
hvilken flammade i lågor,
när han slogs vid Breitenfeld.

Lützen, Wittstock, Wolfenbüttel
samma blixtnatt i ögat sett,
när hans tunga ryttarvärja
svenska hugg och skarpa gett.

»Ja, det var i gamla dagar» —
gubben suckade och såg
bilder från det svunna glimma,
där det glöd i askan låg . . .

Nu var bordet festligt dukadt,
ljusen brunno, silfret sken,
och på gubbens skuldra lades
flickans hand så mjuk och len.

Och han tog den lilla handen,
kysste den så ömt och blidt,
klappade den vänligt, sakta:
»Lycka till nu, barnet mitt!»

Lycka till! — Det flög en skugga
öfver Märtas ljusa drag —
sommarsol och lifvets lycka
gått sin väg på samma dag!

Hör, då klingar det i kvällen
vackra bjällror utanför
och från tröskeln någon frågar
strax därpå: »Kanske jag stör?»

Far och dotter kände stämman:
Giovannis röst det var.
Blodröd, skälvande stod Märta
med sin hand i faderns kvar.

»Stig då närmare, min junker» —
 Höknäbb brummade som förr —
 »jul för fattiga artister
 öppnar till och med min dörr.»

Men den främmande i kappan,
 brämad rikt med skinn af mård,
 log helt strålande och sade:
 »Herre, jag har namn och gård!

Köpebref det fins på Björnbo,
 adelsbref jag har därtill —
 drottningen har skrifvit under —
 här sigillet, om ni vill!»

Höknäbb tog sig bakom örat,
 teg, vid slika ord ej van,
 tills hans undran sent omsider
 gaf sig luft i: »Det var fan!»

Och den första skåln vid bordet,
medan granen festligt brann,
gälde penseln, som mot värjan —
Donnerwetter! — seger vann.

1888.

Flyg, svarta svan!

Till . . .

Flyg, svarta svan! — hur långt det bär —
till oceanens vida rand,
till nya, än ej funna land —
dig följer samvetskvalens här.

Flyg, svarta svan! — låt flygten gå
i solens gyllne skimmer fram —
dig följer sorg och synd och skam
likväl på färden i det blå.

Flyg, svarta svan, i evig tid
från land till land, från haf till haf,
och tigg förgäfves någon graf,
och tigg förgäfves ro och frid!

— 1888.

Chapeau Boulanger.

 Den kommit nyss ifrån modisten
med brätten à la Boulanger;
hon profvade den framför spegeln,
och hatten var förtjusande.

Ja, den som bar den var det äfven:
en kysstäck mun, en fin profil,
och ögonen — ur mörka glober
flög, säkert riktad, Amors pil.

Men aldrig förr den unga damen
så *chic* sett ut i någon hatt:
när hon gick ut på promenaden,
hvar herre sneglade besatt.

»En härlig flicka!» var den tanke,
som låg i hvarje manlig blick,
där fröken Lilly, spanskt och säkert,
på Drottninggatans asfalt gick.

Men, ack, hvar flicka har ett hjärta —
det hade fröken Lilly med —
det slog revelj, när till exempel
en löjtnant förbi fönstret red.

Och hade han till förnamn Vilhelm
och var en käck och ung husar,
jag svära kan, att hennes hjärta
i eld och lågor genast var.

Men Vilhelm höll på ungtkarlslifvet
och red som vinden fri omkring
och tänkte mer på små statister
än fästmö och förlofningsring.

Nå, ödet ville nu, att Vilhelm
den dag, som skildrats ofvanför,
gick Drottninggatan fram helt solo,
men vid ett strålande humör.

På långt håll falkade han flickan,
strök upp mustaschen, fermt och käckt —
ah, hon var söt, den lilla ungen,
uti sin nobelt enkla dräkt!

Så kom han närmare. En hälsning,
en vårdslöst elegant honnör
för chapeau Boulanger vår löjtnant
från andra sidan gatan gör.

Hon böjde knappast på sitt hufvud,
blott ögonfransen sänktes ned —
förnäm och iskall som en drottning
förbi på trottoarn hon skred.

Han stannade. För första gången
förstod han nu, hur det var fatt —
nej, aldrig sådant näpet hufvud
han sett i sådan stilfull hatt!

Hon var det, *hon* och ingen annan,
som skulle öfverstinna bli,
ty öfverste — det var han redan
uti sin löjtnantsfantasi.

Och så på kvällen till krigsrådinnan
vår löjtnant kom att dricka te
och dyrka tvänne mörka ögon,
han sett i chapeau Boulanger.

Och dessa ögon lär han frågat,
när skymningen där ute föll,
om hennes hjärta ej arrestrum
för löjtnant Vilhelm innehöll.

Om ej den krigiskt stränga minen,
när generalens hatt hon bar,
fick för ett leende ge vika,
när i en löjtnants våld hon var.

Och fröken Lilly lär ha hviskat
ett litet varmt, förtroligt 'ja'
och tillagt: den där generalen —
hans hatt, förstås — var bra att ha!

1888.

Ode till April.

ej, fy för hin, min sötaste April,
är *det* hvad du af vårsol har på lager?
Du förr lät stockholmsbon gentilna till,
men nu sin gamla vinterrock han tager.

Man har beskrifvit dig i dikt och sång
som en kokett, af något flyktigt väsen,
men mycket söt — ack ja, det var en gång,
när vågen, frigjord, plaskade kring näsen.

Nej, tacka vill jag gubben Mars ändå,
då föll den gynnarn bättre mig i smaken:
en himmel spände han så vårligt blå
högt öfver trottoarerna och taken.

Han log så vackert vid sin ändalykt
och profeterade: »April blir vacker!»
Jag trodde det som om det varit tryckt
och glömde vinterns alla giktattacker.

Och nu! Morbleu, i drifvor öfver knät
jag måste trafva hem på onsdagsnatten,
och väl det var att *jag* var vattentät,
ty det var hvarken skorna eller hatten.

Nej, käraste April, tag världen gladt
och låt vår Herres sol på fästet skina —
låt sipporna slå ut en vårljum natt,
gör »torget» grönt och våra gator fina!

Och jag försäkrar dig, trots allt förtal
man har spridt ut om dig, min yra flicka,
att om till Maj du löfvar skogens sal,
jag skall din skål i ädel drufva dricka!

1888.

Kungens syn.

Ett kapitel ur en gammal glad krönika.

n natt när pastor Jonas låg
och sof helt ljufligt på sitt öra,
en änglasyn den fromme såg
och fick en profetia höra.

Och ängeln sade: gamle vän,
på landet länge nog du slitit,
du frestats, men ej fallit än
och ej i Evas äpple bitit.

Till stora värf du kallad är,
du skina skall en dag som solen,
monarken snart dig kalla lär
som högtbetrodd till biskopsstolen.

Och Jonas svettades besatt,
bad ängeln närmare förklara;
högtidligt i den stilla natt
med andemun det hördes svara:

»När morgonsol förgyller skyn
jag fintligt kungen hit skall föra
och trolla fram en himmelsk syn,
som dig, min son, till bisp skall göra.»

Och Jonas ömsom grät och log —
en känslig själ i prästatjället;
på armen ängeln kappan tog
och lunkade i väg från stället.

Men nästa morgon ut på jagt
red konungen med sina vänner;
det vimlade i brokig prakt
af falkenerare och svenner.

Och hornet klang, och falcken steg
med starka vingslag öfver skogen.
Med kungen ängeln drog i väg,
fast hofvet trodde *hin* väl tog'en.

Så efter runda timmar två
stod kungen plötsligen vid stranden
utaf en skogssjö, sval och blå,
och blicken skuggades med handen.

Då, på den gyllne sanden där,
en syn han såg, en bländhvit fager,
lik den som sångarn skådat lär
i Venusbergets trolska dager.

Gudomligt skön pastorskan var,
när hon steg ner i källklart vatten —
och Jonas snart sin mitra bar
som profeteradt blef i natten.

1888.

Sigrun.

Det var en gång — begynner Sigruns saga —
en adelsjungfru af en mäktig slägt;
hon klädde sig som page i manlig dräkt.
stod upp med solen att med falkar jaga.

Hon kunde sköta både svärd och lans —
en man till marken med en stöt hon fälde —
hon kunde tygla, om ett vad det gälde,
en hingst, hur otämd också han befans.

»Min son», den gamle slottsherrn skämtsamt sade,
när dotterns lof han vid pokalen sang,
»står öfver alla riddare i rang,
som landet har, och som det en gång hade.»

Och Sigrun växte stoltare hvar dag;
om midjan smärtare än någon kvinna,
till hållningen en boren kejsarinna,
i rörelserna käckhet och behag.

Dock hennes ögon får jag ej förglömma:
två svarta tingestar af diamant,
en pil för deras blixtnur från banan slant —
men — o — hur kunde de ej också drömma!

Red så en morgon Sigrun ut på jagt.
En sommarhimmel, djupblå mellan skyar,
som seglade högt öfver skog och byar
likt hvita svanar uti kunglig prakt,

sitt tälttak spände öfver insjöns vatten
och bergens stupor, öfver gran och fur —
från sätern ropade en näfverlur,
att dagen bräckt, att det var slut med natten.

Och Sigrun red så kinden rodnad fick
och barmen våldsamt häfde blusens sammet; —
kring blanka hofvar muntert yrde dammet,
der färden öfver stock och stenar gick.

»Hej, falkenerare, gif hästen sporren,
vi ha ej tid att söla, du och jag;
bland rågen haren re'n gjort flera slag,
och från sin nattkvist lyfter redan orren!»

Och falken löstes. Som en pil den sköt
bland molnen upp; på skarpa, starka vingar
den hvilade en stund, och steg i ringar
i nästa nu högt öfver fors, som röt,

högt öfver högsta tall, som fans i skogen
och klippblock staplade på bergens spets —
se'n spanande den sväfvat i en krets
till Sigruns handske återkom han, trogen.

»Min snälla falk ej något byte får,
på annan mark med bättre tur vi jaga —
med morgonvinden österut vi draga
till vida hedar och till skumma snår!»

* * *

I sadeln han satt på sin frustande häst
och talte med ljungande stämma:
»Guds död, herr junker, gjorde jag rätt,
jag skulle er båda klämma.

I jagen, herr junker, på annans mark,
min är den, här har jag makten;
gif falcken hit och pilarne med
och sedan bort ifrån trakten!»

Hon hörde blek det ljungande bud
och sökte ett svärd vid sin sida,
men svärdet satt hemma i riddaresal
och därför måste hon bida.

Och falcken han tog och pilarne med —
att neka här båtade föga:
han lade på svärdet sin tunga hand,
det blixtrade till i hans öga.

Då ropade Sigrun och rösten skalf:
»du, niding, vill här du mig möta
tre veckor i dag med svärd och sköld
skall bättre jag veta dig sköta!»

Han log och sade helt raskt: »låt gå,
en ungtupp man ej bör spara!»
Han vände hästen och red sin väg,
långt innan Sigrun hann svara.

* * *

Den gamle slottsherrn stökade och fejade så
brådt:

ifrån herr Sigvard Nilsson ett bud han hade fått.
Den mäktige herr Sigvard han ville taga fru,
och till den fagra Sigrun han kom att gilja nu.

Han rest i främmad länder, så många mö han
sett,

men hade aldrig fångats, hur vackra ögon bedt:
en svensk han ville hafva med hjärta utaf guld.
»Krist gifve blott att Sigrun mig vore god och
huld!»

Han henne sett i kyrkan — det var en Lång-
fredag —

där ute redan lärkan slog sina första slag.
Hon satt i ekebänken så fager som en vår;
igenom färgad ruta föll sol i hennes hår.

Ej anletsdragen såg han, men drömde, att det
fans,
en mun så röd som smultron, i djupa ögon
glans.

Och från den dagen riddarn i veka tankar gick,
tills giljarbref han präntadt af munken Botvid fick.

* * *

I Hakarps sal, där facklornas sken
föll rödt på sköldar och svärd,
herr Sigvard trädde med följe fram
för höfviskt bugande värd.

Hans lejonman och hans krusiga skägg,
hans förnäma, raka profil —
allt bildade, jämte hans rika dräkt,
en man uti tidens stil.

Mot Sigrun gick han med raska steg
och böjde för henne sitt knä —
hon stod där stel, som hade hon trädt
ur panelningens mörka trä.

Hon stod där blek, ty hon kände godt
herr Sigvard Nilsson igen;
hans blick, när pilar och falk han tog,
hur kunde hon glömma den!

Nej, vore han så Gud Fader själf
och bjöde himmel och jord
och kraft att binda den lede med,
hon bröte aldrig sitt ord!

Hon sköt tillbaka hans gyllne ring —
hans läppar skälfde därvid —
»farväl, herr Sigvard, I skolen se
vi mötas nog om en tid!»

»Farväl, herr Sigvard!» Det ljöd som hot
och dock i blicken det fans
en sällsam skiftning, som skymde en tår
de mörka globernas glans.

* * *

De mätte platsen ut med sina svärd —
ett stycke hed, där ljungens blommor glödde;
det var i gryningen, och solen blödde
i breda strimmor öfver sky och fjärd.

I stål, med fäldt visir och skarpa lansar
till häst de våldsamt drabbade ihop —
en ifrig gnäggning, några vilda rop,
en lans, som sprang emot ett djupblått pansar,

var allt, som hördes. Man till svärden tog.
Den friska ljungen rycktes upp med roten,
ett regn af gnistor yrde omkring foten,
när sporren hårdt mot hedens hällar slog.

Nu susade ett hugg. Det klingan bräckte;
en hjälm föll af, den Sigwards färger bar —
hans drag, de manliga, det också var —
sitt brustna svärd åt segraren han räckte.

»Guds död, herr junker, nu är Sigvard såld!
Min lans i stycken, och min klinga sprungen;
mitt lif jag ger er, därtill nödd och tvungen,
ty vapenlös jag är i edert våld.»

Hon jublade. Hon lyfte hjälmens galler,
och knä hon böjde midt i hedens ljung.
Och orden strömmade: »du är min kung
och jag den trognaste ibland vasaller!

O, gud, den dag du falk och pilar tog,
och jag i pagedrägt gick, då blef jag kvinna;
jag hatade och ville dock dig vinna —
med hat och kärlek jag i dag dig slog.

Så tag mig då! Jag är den öfvervunne —
hvad batar styrka, när man hjärta fått? —
ack, kvinnans hela lif är armod blott,
om ej af kärlek till en man hon brunne!»

Sept. 1888.

En vintersaga.

et hviner en storm öfver isen i natt,
och luften är fylld af gastarnes skratt,
och stränderna ligga som svepta lik,
vid granarnes brusande sorgmusik . . .

Han spände hennes skridskor på,
och öfver vristen, smärt och hög,
han läderremmen hårdhänt drog —
en skälfning genom foten flög,
men munnen lika fullt den log.
Igenom florets spindelväf

man hennes ögon stråla såg;
i hennes röst en smekning låg
som vindens sång bland sommarns säf —
»Jag älskar dig! . . . jag älskar dig!»

Men borta, där stjärnorna slocknade,
och kvällsmörkret liksom tjocknade —
där ute glänste det hvitt:
där ute gick hafvet fritt.

Han höll henne länge i famn
och hviskade ömt hennes namn.
»Du fryser ju ej — i skinn är du klädd —
men ditt hjärta, barn — är du rädd?»

Hon drog honom våldsamt tätt intill sig:
»du älskade, lyckan är dö med dig —
att lefva utan att lefva två —
nej, hellre dit ut där sjöarna gå!

»Jag älskat dig — allt annat var
som aldrig det någonsin funnits har.
Den vrånga värld vill skilja oss den,
men ingen kan skilja vän ifrån vän.

»Dit ut, dit ut vi styra vår färd —
oss facklor lysa från annan värld —
min brudfärd går fram vid stormens brus
genom köld och mörker mot frihet och ljus!
Kom, älskade, kom!»

Då sakta han tog hennes lilla hand
och slöt den i sin:

»nu knyta vi två ett olösligt band —
nu är du min!»

Och båda som skuggor försvunno dit ut,
där hafvet gick öppet och isen tog slut.

Glömskans slott.

Långt in i villande skog,
där rådjuret blott har sin gång
och glittrande månstrålar slå
öfver bäcken sin luftiga spång.

Långt in i villande skog,
där jägarens horn man ej hör,
där vildrosen växer förglömd,
knoppas, glöder och dör.

Dit vill jag taga dig med
till glömskans sofvande slott —
lifströtta, tro mig, för dig
fälles dess vindbrygga blott.

Seklernas skiftande gång
där inga märken har satt —
än öfver vallar och torn
sveper sig forntidens natt.

Lägg på ett hyende mjukt
lockiga hufvut till ro —
hjärtat, som tviflade nyss,
åter skall börja att tro!

Säg, var du lycklig, o, säg,
midt i den jägtande värld —
säg, var du lycklig, o, säg
midt ibland lögner och flärd?

Människoslägtet, man sagt,
 stundligen vandrar framåt —
 o, men i blod går dess väg,
 och jublet kväfves af gråt.

Du, vårt århundrades barn,
 fann du en lycka så stor,
 som att få glömma och glömd
 lefva där tystnaden bor?

Hvilar nu icke din själ,
 lidelsefull och nervös —
 värms icke hjärtat som nyss,
 midt upp i bildningen frös?

Här bjuds dig ädlaste vin —
glömska heter dess saft,
 långsamt det vaggar till ro —
 drick och ditt hjärta får kraft!

Serenad.

Du strålar uppe på balkongen
i glöden ifrån aftonsol,
och jag betagen står och fången
och fantiserar på fiol.

Min hatt är blekt, min kappa sliten,
mitt yrke nästan tiggarns är:
när jag spelt slut den vackra biten,
af hopen slantar jag begär.

Jag föddes, jag, i landsvägsdammet,
i sol och regn jag vandrat kring.
Du föddes, du, till glans och sammet,
juveler gnistra i din ring.

Men mellan dig, du underbara,
och mig gå tusen fina nät,
och ekot i din själ kan svara
uppå min tankes tysta fjät!

1889.

Eskaderstämning.

Taptot går öfver holmar och skär —
en del af svenska flottan det är,
som ligger i sensommarskymning där.

Hvad Dalarö ägde ljufvast och bäst
nyss fans där borta om bord som gäst:
för damerna gaf eskadern en fest.

Och stålbygd pansarebåt då såg,
där trygg och stark den på fjärden låg,
den flicka som legat sekonden i håg.

Hon lutad stått emot en lavett
och hän mot blånande fjärran sett,
där haf och himmel smälte i ett.

Han hade frågat. Hvad svar hon gaf,
har aldrig någon fått veta af —
det vet ej måne, ej sol, ej haf!

Men när flickan farit, och taptot gått,
det sägs i långa drömmar han stått
och lett för sig själf så varmt och godt.

Juli 1888.

Prolog

vid Örebro teaters invigning den 28 Nov. 1889.

Mörk låg världen, tung var natten,
öfver nyfödd jord och tysta vatten
ingen stjärna ännu brann,
ingen sol på fästet syntes stråla,
ingen måne med sitt skimmer måla
haf och öknar. Hör, då talar *Han*:
»Varde ljus!» och solens flamma tändes,
natten kom med stjärnors gyllne tåg,
ljum, liksom af kyssar, luften kändes;
kvinnan första gången mannen såg.
Och när morgonskyn blef röd i öster,
dimman lyfte sig vid vindens sus,
böjde, vid en hymn af fågelröster,
båda knä i dagens fulla ljus.

Med ljuset som flödar från himlens blå,
till jorden flyga två genier då;
den ena stammar från skönhetens land,
den andra bär frihetens fackla i hand.

I Hellas, i konstens helgedom
slår fornlifvet ut i fagraste blom.
Se, Fidias hugger ur marmor hård
i fagra gestalter sin minnesvård.

Ur Sofokles strofer du klinga hör
en språkets musik, som aldrig dör.
På Apelles dukar hvad glans hvad färg —
som morgonsol öfver Attikas berg.

Men Hellas sol går i moln till slut,
på frihetens altar släcks elden ut,
och skönhetsvärlden, nyss strålande ljus,
den faller samman i mörker och grus.

Mörk på nytt låg världen, som ett häkte;
dogmer, fanatism och tyranni

öfver folken tunga kedjor sträckte —

humanismen kom och bjöd: var fri!

Ljuset kom, ej nu ifrån det höga,
men ur djupet af ett män'skobröst,

flammade i tänkarns klara öga,

ljungade i skaldens starka röst.

Hellas skönhetsvärld på nytt såg dagen,

stod ur askan som en Fenix opp.

Renässansen kom med mod och hopp —

stolt den stod med nysmidd klinga dragen.

Konsten, hvilken sofvit långa år,

vaknade till lif ur marmorgrifter,

vaknade till ungdom och till vår

och drog ut till härliga bedrifter.

Shakespeare, svanen ifrån Avons strand,

fattar pennan i sin mästarhand,

diktar konungars och släkters öden —
 fullblodsmänniskor han manar fram,
 höljer dem i dygder eller skam,
 ger dem kärleksfröjder eller döden.

Englands stolta hof har tårar fält
 vid Ofelias stilla, ljufva klagan,
 ryst när Desdemonas lif det gält,
 följt Hermione i »Vintersagan» —
 än har Shakespeare samma trollkraft kvar,
 som var hans i renässansens dar:
 mänskohjärtat *nu* som *då* behöfver
 sol och skugga som gå fram däröfver.

Till Norges fjällar i vinterskrud,
 när norrskenet lyser och flammar,
 och Asgårdsrejen, som stormens bud,
 far fram öfver svigtande stammar —
 dit går vår tanke vid Ibsens dikt,
 de germaniska folkens gripande bikt.

Henrik Ibsens namn öfver världen går,
som en blixst uti kolmörk natt,
som en lots vid tidens kompass han står
och ser hur kursen är satt.

Han känner så noga bränning och skär
och visar, framsynt, hvar faran är.

Han var den som arf efter Shakespeare tog
med snilletts kungliga rätt.

Och i fejd mot lögner och last han drog
och aldrig slog han reträtt.

Nej, nej, genom märg och ben och blod
går hans diktning i säkert träffande lod.

* * *

Nu när jag står här i det fulla ljuset
och ser publiken sitta högtidsklädd,
jag tror mig drömma än, är nästan rädd
att allt en villa är. — Än hör jag suset
af lågorna, som slogo högt mot skyn,
som om de velat famna himlens bryn,

ser bjälkar ramla, murar störta samman
och allt försvinna som en rök i flamman.
Och *nu* — ridån gått upp på nytt —
ridån gått upp, en annan dag har grytt,
en dag då konsten åter börjar hoppas —
nu springer känslan fram, som förr var död,
och hjärtan flamma af en nyfödd glöd,
och torra kvistar skjuta skott och knoppas.

* * *

Må eder scen, som genom eld har gått,
ej blott åt skämtets yra gratier vigas,
må äfven konstens höjder här bestigas
af män, som fattat djupt och varmt förstått —
att konsten är den molnstod, hvilken visar
för folket vägen fram till diktens älf,
hvars vatten efter dygnets möda lissar
och ger en bild af mänskligheten själf.

Svensk idyll.

Jag önskade jag vor' kapten —
en väderbiten gammal björn —
och hade mig en stuga se'n,
där det var fint i alla hörn.

En hustru skulle ock jag ha,
en liten finhylt, smidig en,
som hjälpte mig att bördan dra
och var i lust och nöd min vän.

När vintern kom med snö och storm,
vi höllo skymning med hvarann —
jag i min gamla uniform
var världens lyckligaste man.

Ty mot mitt bröst låg hennes kind
och i ett ögonpar jag såg,
hvars blick var mild som sunnanvind
och lika klar som bäckens våg...

När våren kom med hägg i blom
och fågelsång i hult och snår,
fick soffan i mitt rum stå tom:
vi strejkade för sol och vår.

Där ute under lindens tak
en bänk af eke skulle stå
och enligt herr kaptenens smak
ett bord med punschkaraffen på.

Och i mitt knä i ljus musslin
min vackra lilla hustru satt
och tände pipan med en min
som ägarn narrade till skratt.

1890.

Den femte Maj.

En vårnatt såg jag dig i rummet stå,
parisiska, med frygisk mössa på —
mörk var din blick, ej strålande och klar
som i revolutionens stora dar.

Jag vände mig förundrad till dig om —
jag sporde dig, *hvarför, hvarfrån* du kom.
Då steg du fram och talade till mig —
en blixtnöje i svarta ögon tände sig:

»Hvarfrån, du sporde? . . . ifrån Seinens strand,
från frihetens — mitt eget fosterland . . .
hvarför, du spørjer? — o, jag ville gå
att hos hvar vän till frihet klappa på.

»Jag sökte hvarje hjärta, som i glöd
sig ville ge åt 'frihet eller död!'
Jag sökte, lågande, hvar mänskösjal,
som gaf sig helt åt mänsklighetens väl.

»Men, ack, förgäfves fick på mången dörr
jag klappa nu, där in jag släpptes förr —
förgäfves bjöd jag folkena till gäst
vid republikens stora frihetsfest.

»Och i ditt eget land, där förr en gång
jag lyssnat, när man spelat upp '*Allons! . . .*',
till jublet, hvilket steg ur svenska bröst,
dog för '*Heil dir im Siegeskranz*' min röst.»

Hon tystnade och för ett ögonblick
den fina kinden harmens rodnad fick —
i mörka ögon glimmade det till...
en pärla föll — en tår om ni så vill.

1889.

Två sånger.

(Ur »I Firenze».)

I.

O, fagra barn, du som mitt hjärta tog,
du, som min själ och band i bojor slog —
hör mig, o, hör!

Jag vet ej, hur jag lärde älska dig,
blott att du fans — ja, det var nog för mig —
för dig jag dör!

Ej mina färger stråla mer som förr:
du kom med solljus till artistens dörr —
du var min själ!

När nu du går, blir aldrig mera dag,
i tunga tankar sörja dig skall jag —
farväl, farväl!

II.

Tror du en kvinna så lätt kan glömma,
tror du så lätt en känsla förgår —
känslor, som väckts, de stiga och strömma,
sjuda som bäckar i vaknande vår.

Röst, som en gång har smekt vårt öra,
hviskar allt jämt i vårt hjärtas vrå,
om man den stämman icke vill höra —
o, man hör den, hör den ändå.

Stundom i skymmande sommarnatten
ljuda i drömmen toner från förr,
susa som sång öfver stilla vatten
klappa så sakta på hjärtats dörr . . .

1889.

Vår.

on kom med sälg och vide i sin hand,
kom med violer, doftande och friska,
och unga, röda läppar tycktes hviska:
jag medför budskap ifrån vårens land!

Nej, hon var våren själf i ljuf gestalt,
ett sextonårigt barn med ögon klara,
och för en blick ur himlar, underbara,
mitt eget hjärta liksom drifvan smalt.

1888.

Det snöar öfver de döda.

Det mörknar mer och mer,
men när skuggorna ute tätna
med flingor, som sväfva ner,
komma minnen — aldrig förgätna.

Bredvid mig i karmad stol
som förr du vid brasan dröjer —
i din blick flammar sommarsol,
när ditt vackra hufvud du höjer.

Och jag glömmet i vinternatt,
att ej längre rosorna glöda,
att i kista sofver min skatt —
att det snöar öfver de döda.

1890.

För öppna fönster.

genom mitt öppna fönster
strömmar luften, mild och ljum,
och fyller med vår mitt hjärta
och fyller med vår mitt rum.

Och pennan glider ur handen
som någon den sakta tog —
en fé med glänsande vingar
en vårnatt född i en skog.

Och tankar, mörka och tunga,
bekymmer för morgondag
dem tog hon visst äfven med sig,
ty glittrande glad blef jag.

Jag ställer mig midt i fönstret
och hvisslar en lång melodi
och svaras ur soliga rymder
af sträckande fåglars skri —

Af sträckande fåglar, som flytta
från Nilens dyiga strand
till blanka, glimmande fjärdar
i de ljusa nätternas land...

1889.

Tystnad.

Han låg med hufvudet i hennes knä;
hon stödde sitt mot karmens mörka trä;
på fönstrets rutor, höljda lätt af dimma,
föll månens skimmer som en mattblå strimma.

»Hvi tviflar du, min son, och vill ej tro,
att när en gång vi sänkts i grafvens ro
till högre lif vi skola återväckas,
där tanken aldrig af en synd befläckas?

»Tro mig, min son, mitt hår är grånadt nu,
och jag har pröfvat, jag, långt mer än du —
tro mig, odödlig själen är och lossar
sin sista länk, när döden stoftet krossar.»

Hon hade talat ångestfull och rörd —
hon velat ge sitt lif för att bli hörd.
Han under tystnad henne sågs betrakta
och skakade till svar sitt hufvud sakta.

»Välan, min son, det komma skall en dag,
när den som ger dig visshet just är jag.
En kväll som nu i månens stilla flöde
jag bringar bud till dig ifrån de döde.

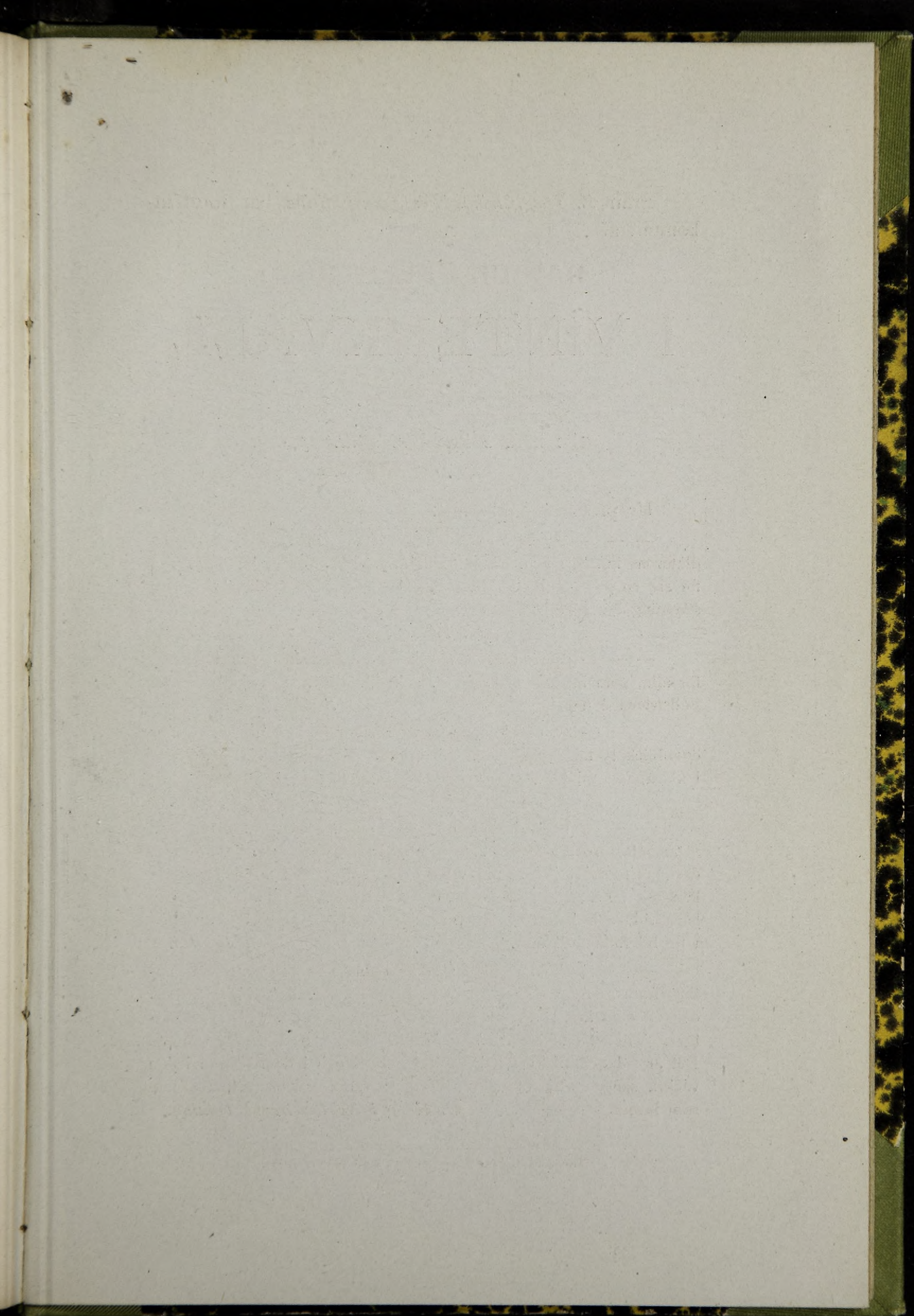
Tror du mig då?» Se'n hennes hand han kyst,
till bifall böjde han sitt hufvud tyst.

— — — — —
— — — — —

Hon borta var, och han en pröfvad man,
men samma tvifvel i hans hjärna brann:
ifrån de döda bud ej honom nådde,
på andra sidan grafven tystnad rådde . . .

1888.

Från *Z. Hæggströms Förlagsexpedition* har förut utkommit af

DANIEL FALLSTRÖM:
I VINTERKVVÄLL

DIKTER.

Pris: häft. 2 kr.; inb. 2 kr. 75 öre.

Ur pressens omdömen:

— — — Är formen sålunda vacker och vårdad, så lemna dikternas innehåll i än högre grad intryck af att man här har framför sig en ganska fin skaldenatur. Det är genomgående känsla och stämning öfver Fallströms diktning. — — —

K. W—g i Göteborgs Handelstidning.

— — — Språket är allt igenom musikaliskt, och vi anmäla för alla, som intressera sig för svensk diktkonst, med glädje Daniel Fallströms dikter.

Smålands Allehanda.

— — — Strofbildningen smyger sig fullt karaktäristiskt efter ögonblickets tankegång, och den bild, som skall framställas, träder i klara, fast mjuka konturer fram för läsaren. — — —

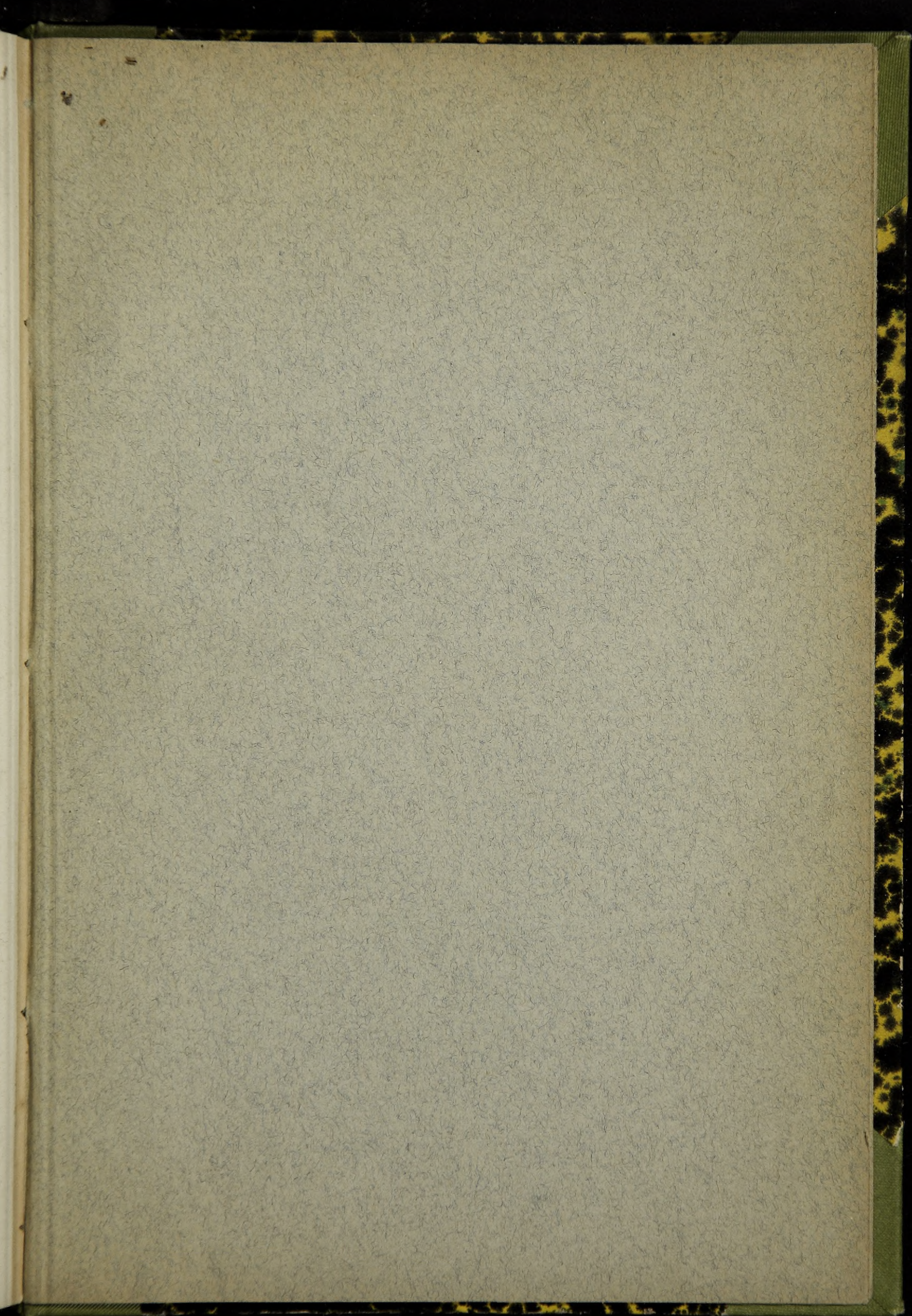
Stockholms Dagblad.

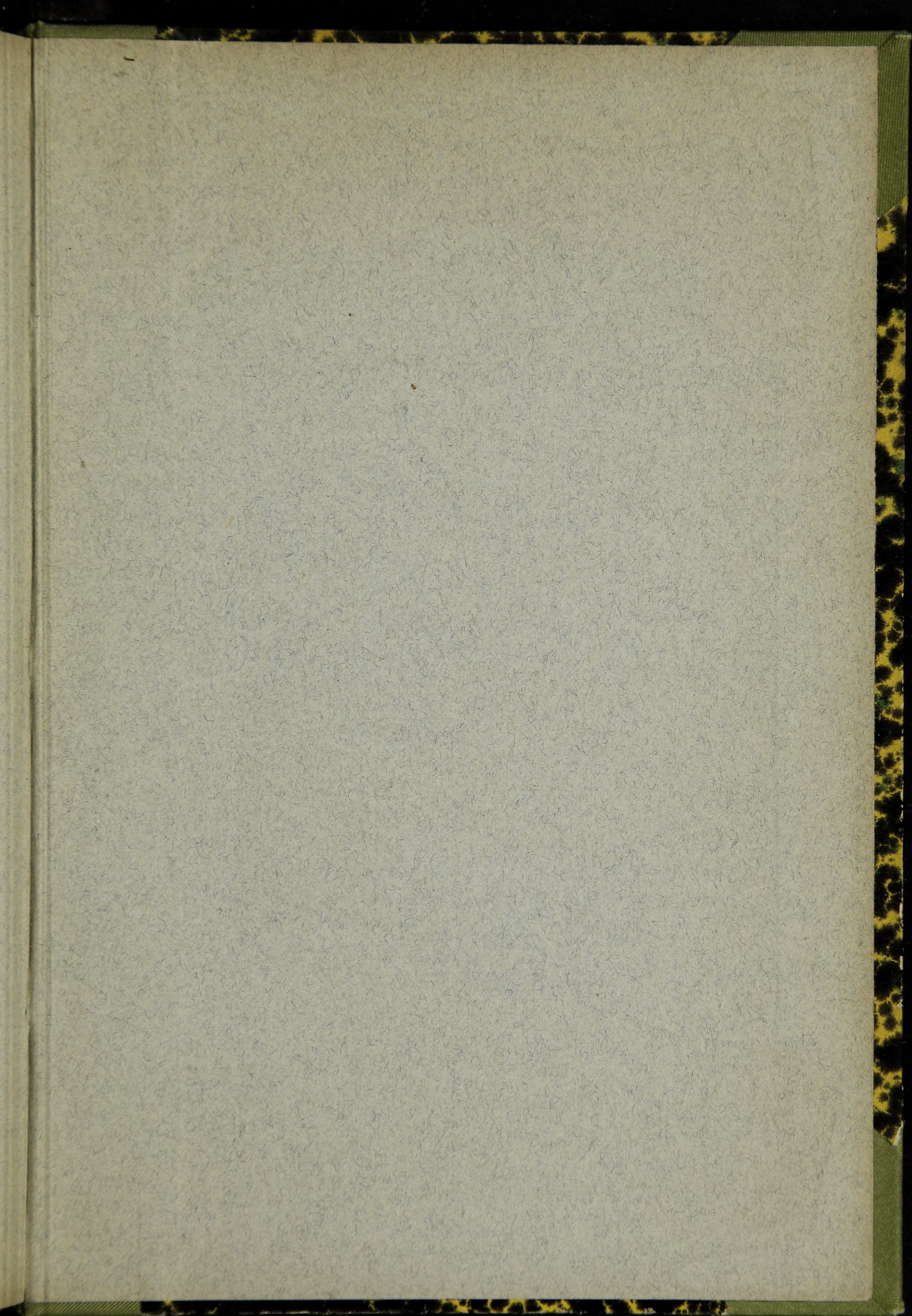
— — — Jag behöfver blott påminna om sådana stycken som »Gambettas rosor» och »Vid Anders Flodmans graf». Den glöd, den kraft — ja, jag skulle vilja säga musik, som fins i dessa, de låta oss förstå, hvad denne man skulle ha för makt, om det blefve hård tid, och han då med sin sång ville elda de många, om han ville bli folkets diktare.

Fäntlandsposten.

— — — Endast sällan träder en ung diktare i sin första samling fram så mognad som herr Fallström. — — — Typisk för förf. och ett äkta konstverk, en förtjusande liten akvarell är t. ex. »Rodd-tur». Till samma slag höra »Aftonstämning» och »På Ljusterön». Det är sol och friskhet i dessa hans alster och i dem liksom i den vackra sången »Fjärran på enslig stig» verka ordens välljud nästan som musik. — — —

O. G—g i Ny Illustrerad Tidning.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

400841208